

**College van beroep
voor de examens**

PROCES-VERBAAL CBE 23-026

Rapenburg 70
Postbus 9500
2300 RA Leiden
T 071 527 81 18

Mondelinge uitspraak van 1 maart 2023 van het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden in de zaak tussen:

[naam], appellante,

en

de Examencommissie [X], verweerder.

Aanwezig:

mr. M.G.A. Berk (voorzitter),

dr. A.M. Rademaker,

dr. J.J. But,

J. Kuster,

J.J. Christiaans BA, (leden),

mr. I.L. Schretlen (secretaris),

appellante,

namens de examencommissie: [naam].

Procesverloop

Bij besluit van 16 januari 2023 heeft verweerder aan appellante een sanctie opgelegd voor fraude tijdens het tentamen [X] voor de bacheloropleiding [X] op 6 januari 2023 (hierna: het tentamen).

Tegen dit besluit heeft appellante op 18 januari 2023 administratief beroep aangetekend.

Uitspraak
CBE 23-026

Verweerder heeft contact gehad met appellant om te onderzoeken of een minnelijke schikking mogelijk was. Dit heeft niet tot een minnelijke schikking geleid.

Op 9 februari 2023 heeft verweerder een verweerschrift ingediend.

Het beroep is behandeld op 1 maart 2023 tijdens een hoorzitting van een kamer uit het College. Appellant was bij de zitting aanwezig. Namens verweerder was bij de zitting aanwezig [naam], [X] van de examencommissie.

Overwegingen

Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) te beoordelen of het bestreden besluit al dan niet in strijd is met het recht.

In geschil is de vraag of verweerder terecht en op juiste gronden aan appellant een sanctie heeft opgelegd wegens geconstateerde fraude en zo ja, of de haar opgelegde sanctie evenredig is.

Appellante is het niet eens met het besluit van 16 januari 2023, waarbij verweerder haar een sanctie heeft opgelegd voor fraude bij het tentamen. Als sanctie heeft verweerder het gemaakte tentamen ongeldig verklaard. Appellante mag wel deelnemen aan het hertentamen voor het vak op 30 maart 2023. Van de constatering en de opgelegde sanctie wordt een aantekening gemaakt van in het dossier van appellante.

Appellante vindt de sanctie disproportioneel, omdat het slechts zou gaan om een blad met aantekeningen over een powerpoint-presentatie die zij had gemaakt tijdens een werkgroep. Dat blad zat onbedoeld nog aan de voorkant [X]. Bovendien zou er sprake zijn van opgewekt vertrouwen, omdat de surveillant tijdens het tentamen tegen haar zou hebben gezegd dat ze slechts een waarschuwing zou krijgen.

**Uitspraak
CBE 23-026**

Verweerder heeft het tentamen ongeldig verklaard, omdat de examinator tijdens de controle van de [X] ongeoorloofde aantekeningen aangetroffen in de [X]. De examinator heeft dit in overeenstemming met artikel 6.2 van de Regels en Richtlijnen voor de Examencommissie (R&R) gemeld bij verweerder. De enkele aanwezigheid van die aantekeningen tijdens het tentamen maakt volgens verweerder dat sprake is van fraude. Dat volgt uit artikel 6.1. van de R&R. Opzet is daarvoor niet vereist. Er is volgens verweerder in ieder geval sprake van verwijtbare en onzorgvuldigheid. Het is de eigen verantwoordelijkheid van appellante om voorafgaand aan het tentamen het toegestane materiaal te controleren en te zorgen dat er geen ongeoorloofde stukken in zitten. Omdat dit de eerste keer is, heeft verweerder gemeend te kunnen volstaan met een reparatoire sanctie.

Algemene overwegingen

Het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW is een bestraffende maatregel, die door het College zonder terughoudendheid kan worden getoetst, zowel wat betreft de vraag óf een student zich schuldig heeft gemaakt aan fraude, als de vraag of de opgelegde maatregel evenredig is aan de gepleegde gedraging. Uitgangspunt van het College, en van de universiteit, is daarbij dat fraude in welke vorm of omvang ook binnen een academische omgeving niet getolereerd wordt.

Als bij het afleggen van een tentamen sprake is geweest van fraude, is de examinator immers niet meer in staat om vast te stellen of student voldoet aan de leerdoelen van een specifiek vak.

Het College heeft al eerder overwogen dat voor het opleggen van een sanctie wegens fraude niet is vereist dat een student de fraude opzettelijk heeft gepleegd (zie de uitspraak in de zaak CBE 21-072).

Als de fraude niet of slechts in zeer beperkte mate opzettelijk is gepleegd, dient dit te worden verdisconteerd in de aard en omvang van de op te leggen sanctie. In uitzonderlijke gevallen, zoals bijvoorbeeld het geval waarin een student zich voor de eerste keer schuldig maakt aan een lichte vorm van fraude, staat het een examinator ongeacht wat daarover in de OER of de R&R is vermeld, steeds vrij ervoor te kiezen zijn constatering niet te melden aan de examencommissie om een sanctie op te laten leggen, maar een tentamen/ opdracht/paper alleen al

**Uitspraak
CBE 23-026** vanwege de fraude als onvoldoende te beoordelen en met de student een “foeigesprek” te houden. Doel van dat pedagogische gesprek is de student te doordringen van de onjuistheid van zijn handelen, welke – ernstige – gevolgen dergelijk handelen kan hebben en haar te helpen dit soort fouten in de toekomst te voorkomen.

Constatering fraude

Het College merkt op dat tussen partijen vast staat dat tijdens het tentamen [X] ongeoorloofd aantekeningen aanwezig waren in het toegestane materiaal. Met verweerder is het College van oordeel dat daarmee vast staat dat sprake is van fraude in de zin van artikel 6.1 van de R&R. Dit staat los van de vraag of appellante tijdens het tentamen van die aantekeningen gebruik heeft gemaakt of dat dit opzettelijk is gebeurd. Met verweerder is het College van oordeel dat opzet niet vereist is.

Anders dan appellante meent, kan uit het enkele feit dat de surveillant tijdens het tentamen tegen haar zou hebben gezegd dat ze waarschijnlijk slechts een waarschuwing zou krijgen, niet worden afgeleid dat aan haar geen sanctie zou worden opgelegd. Van enig opgewekt vertrouwen in dat verband is het College niet gebleken. Immers, slechts de examiner of verweerder is bevoegd om een sanctie op te leggen of te besluiten daarvan af te zien.

Evenredigheid sanctie

Het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW moet zoals eerder opgemerkt worden aangemerkt als een bestraffende maatregel, die op evenredigheid moet worden getoetst. Aan de maatregel moeten expliciet feiten, omstandigheden en verklaringen ten grondslag te worden gelegd die de maatregel kunnen dragen (zie de uitspraak van het CBHO van 7 januari 2015 in de zaak CBHO 2014/217, www.cbho.nl).

Het College overweegt dat het besluit van verweerder om het tentamen van appellante ongeldig te verklaren onder de gegeven omstandigheden een juiste beslissing was. Het College heeft geen reden om te twijfelen aan de gang van zaken tijdens het tentamen, zoals door appellante is beschreven. Het enkele feit dat zij uit eigener beweging, nadat de surveillante bij haar tafel langskwam, melding heeft gedaan van de aanwezigheid van het ongeoorloofde materiaal, maakt niet dat verweerder niet geoorloofd zou zijn om daarop een sanctie te

Uitspraak stellen. De enkele waarschuwing, zoals appellante voorstelt, is hiervoor naar het
CBE 23-026 oordeel van het College onvoldoende. Niet valt immers uit te sluiten dat
appellante een potentieel voordeel zou hebben gehad van het ongeoorloofde
materiaal dat tijdens het tentamen aanwezig was. Ook de omstandigheid dat zij
daarvan al na 15 minuten na aanvang van het tentamen melding heeft gedaan,
maakt dit niet anders. De door verweerder opgelegde sanctie heeft wat dit betreft
een reparatoire werking, die probeert de ongewenste gevolgen van de
ongeoorloofde aanwezigheid van het materiaal te herstellen.

Dit betekent dat het bestreden besluit van 16 januari 2023 op juiste gronden
genomen is. Het beroep is ongegrond.

Uitspraak   **Beslissing**
CBE 23-026

Het College verklaart het beroep ongegrond.

Waarvan is opgemaakt dit proces-verbaal, dat door de voorzitter en secretaris is ondertekend.

mr.drs. M.G.A. Berk,
voorzitter

mr. I.L. Schretlen,
secretaris

Voor eensluidend afschrift,

Verzonden op: